[2023] 14 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 307: 2023 ਆਈ.ਐੱਨ.ਐੱਸ.ਸੀ 770

ਖੋਜ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਢਾਂਚਾ

ਬਨਾਮ

ਨਰੋਤਮ ਧਾਕੜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ No.2592/2023) 25 ਅਗਸਤ, 2023

[ਅਭੈ ਐੱਸ. ਓਕਾ * ਅਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ:

ਵਿਆਪਮ ਘੁਟਾਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ. ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੀ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਹੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸੀ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ , ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ।

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 - s.173 - ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ/ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 272, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ:

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ

ਏਜੰਸੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 272 – ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ s 173 ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਰਿਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਟੈਸਟ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 465, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ.-ਜਦੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੋਸ਼ੀ ਧਾਰਾ 207 ਅਤੇ/ਜਾਂ ਧਾਰਾ 208 ਅਧੀਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ-ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸੰਸਕਰਣ ਜਾਂ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ-ਤੱਥਾਂ' ਤੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਧਾਰਾ 465-ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਟੈਸਟ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ:

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਧਾਰਾ 465 ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਉਸੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 464 ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਸਮੇਂ-ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਤਰਾਜ਼

ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ' ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ-ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। 465 – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਗਲਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ-ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿ ਕੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਉਪਲਬਧ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 16 ਅਤੇ 17]

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ

ਅਭੈ ਐੱਸ. ਓਕਾ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਵਾਸਤਵਿਕ ਪਹਿਲੂ

2. ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (ਸੰਖੇਪ 'ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ.') ਦੀ ਧਾਰਾ 272 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਰੇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

3. ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਮ ਘੁਟਾਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਓਰੋ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸੈਕਸ਼ਨ 419, 420, 468, 467 ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 471 ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਐਕਟ, 1937 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. ਤਹਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ (ਸੀ. ਆਰ. ਐੱਲ.) ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ। 2018 ਦੇ ਨੰਬਰ 5525 ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇੱਕ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਕਾਰਡ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਨਕਲ ਬਣਾ ਕੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਕਾਲਤਨਾਮਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਚੰਗਾ ਗਿਆਨ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਰਾਜ

ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

4. ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ (ਸੀ. ਆਰ. ਐੱਲ.) ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ। 2022 ਦਾ ਨੰਬਰ 10680 ਵੀ ਇਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅੱਗੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਣਜਾਣ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਓਰੋ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਬਮਿਸ਼ਨ

6. ਦੋਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੀ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਆਪਮ ਘੁਟਾਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ।

7. ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 272 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ

ਲਈ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

8. ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 272 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ 28 ਮਾਰਚ 1974 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਹਰੇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ V ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਛੇਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ VII ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅੱਠਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਅਧਿਆਇ X ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਦਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਧਿਆਇ

IX ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 125 ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪਤਨੀਆਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਚੈਪਟਰ 11 ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ XII ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਗੀਨ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਗੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

9. ਸੈਕਸ਼ਨ 173 ਚੈਪਟਰ XII ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਃ

(ਐੱਚ) ਕੀ ਔਰਤ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (1860 ਦਾ 45) ਦੀ ਧਾਰਾ 376,376ਏ, 376ਏਬੀ, 376ਬੀ, 376ਸੀ, 376ਡੀ, 376ਡੀਏ, 376ਡੀਬੀ] ਜਾਂ ਧਾਰਾ 376ਈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ((ii) ਅਧਿਕਾਰੀ 312 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ।

(5) ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਧਾਰਾ 170 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ - (a) ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਬਿਆਨ;

(ਅ) ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ।

(6) ਜੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਬਿਆਨ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇ।

(7) ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(8) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹੋਰ ਸਬੂਤ, ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਭੇਜੇਗਾ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਤੋਂ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਉਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੇਜੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

10. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਧਾਰਾ 170 ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਅੱਗੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਪੀਆਂ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

11. ਧਾਰਾ 173 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 207 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ, ਪਹਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਦੀ

ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ, ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਕੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 164 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਬਾਲਨਾਮੇ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ। ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ। ਜਦੋਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਚੈਪਟਰ XII ਜਾਂ ਚੈਪਟਰ XVI ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ/ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

12. ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 272 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਅਧਿਆਇ XXIII ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਥਾਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ "ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ" ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖ "ਏ-ਸਬੂਤ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ" ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 272 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਃ

“272. ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ। —ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਰੇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ”

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 272 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ

ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ, ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਇੱਕ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 272 ਸਿਰਫ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। 13. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 14. ਅਸੀਂ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਅਸਰ ਹੈਃ ਧਾਰਾ 211 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 215 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਕਾਰਨ ਗੁੰਮਰਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਸੀ।

ਧਾਰਾ 277 (ਬੀ) ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਛ. ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅਧਿਆਇ XXIII ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 279 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸੰਸਾਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਧਾਰਾ 279 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈਃ

(2) ਜੇ ਉਹ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਜਿਹੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(3) ਜਦੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੇ। "

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੇ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

ਧਾਰਾ 281 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਤਾਂ ਬਿਆਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਅਤੇ ਜੋੜ਼ਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। I.

ਧਾਰਾ 354 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 353 ਜਾਂ 354 ਵਿੱਚ

ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ।

15. ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ/ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16. ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 464 ਹੈ ਜੋ ਫਰੇਮ ਨੂੰ ਛੱਡਣ, ਜਾਂ ਚਾਰਜ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੀ ਭੁੱਲ, ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਤਮ ਸਿੱਟਾ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਧਾਰਾ 465 ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਉਸੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜ੍ਹਾਅ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 465 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

18. ਹੁਣ, ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ/ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 272 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 173 ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਰਿਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਟੈਸਟ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 465 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

19. ਧਾਰਾ 207 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 207 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਵਿਦਵਾਨ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 208 ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 164 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਇਕਬਾਲਨਾਮੇ ਸਮੇਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਧਾਰਾ 207 ਅਤੇ/ਜਾਂ ਧਾਰਾ 208 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਸੰਸਕਰਣ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਨੁਵਾਦ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਕੀਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਕੀਲ ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਵਾਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਅਤੇ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ। ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਟੂਲਸ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਨੁਵਾਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੁਣ ਇੰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

20. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਓਰੋ ਆਦਿ। ਇਹ ਏਜੰਸੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 272 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

21. ਹੁਣ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, 2018 ਦੀ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ (ਸੀ. ਆਰ. ਐੱਲ.) 5525 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥ ਦਾ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇੱਕ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ। ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਵਕੀਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। 2022 ਦੀ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ (ਸੀ. ਆਰ. ਐੱਲ.) 10680 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਦਾ ਵਕੀਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਸੀ।

22. ਇਸ ਲਈ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਵੇਗੀ।

23. ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਾਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏਗੀ।

ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨਃ ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾਃ

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate